

**Stowarzyszenie
Żydowski
Instytut
Historyczny
w Polsce**

ul. Tłomackie 3/5, 00-090 Warszawa
tel. +4822 827 92 21 wewn. 108
fax +4822 827 92 25
biuro@szih.org.pl
www.szih.org.pl

**SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE
Z DZIAŁALNOŚCI STOWARZYSZENIA
ŻYDOWSKI INSTYTUT HISTORYCZNY W POLSCE
W OKRESIE 1 STYCZNIA – 31 GRUDNIA 2013.**

opracował:
Sławomir Różański

Warszawa, 30.04.2014 r.

1

Niniejsze sprawozdanie obejmuje działalność Stowarzyszenia w 2013 roku

Sprawozdanie obejmuje wszystkie sfery działalności Stowarzyszenia, w tym w szczególności projekt Muzeum Historii Żydów Polskich oraz współpracę z Żydowskim Instytutem Historycznym.

W sprawozdaniu zaprezentowano opisy najważniejszych prac merytorycznych prowadzonych przez SZIH. Uzupełnieniem niniejszego sprawozdania są raporty szczegółowe z realizacji poszczególnych działań w roku 2013, stanowiące załączniki do niniejszego opracowania.

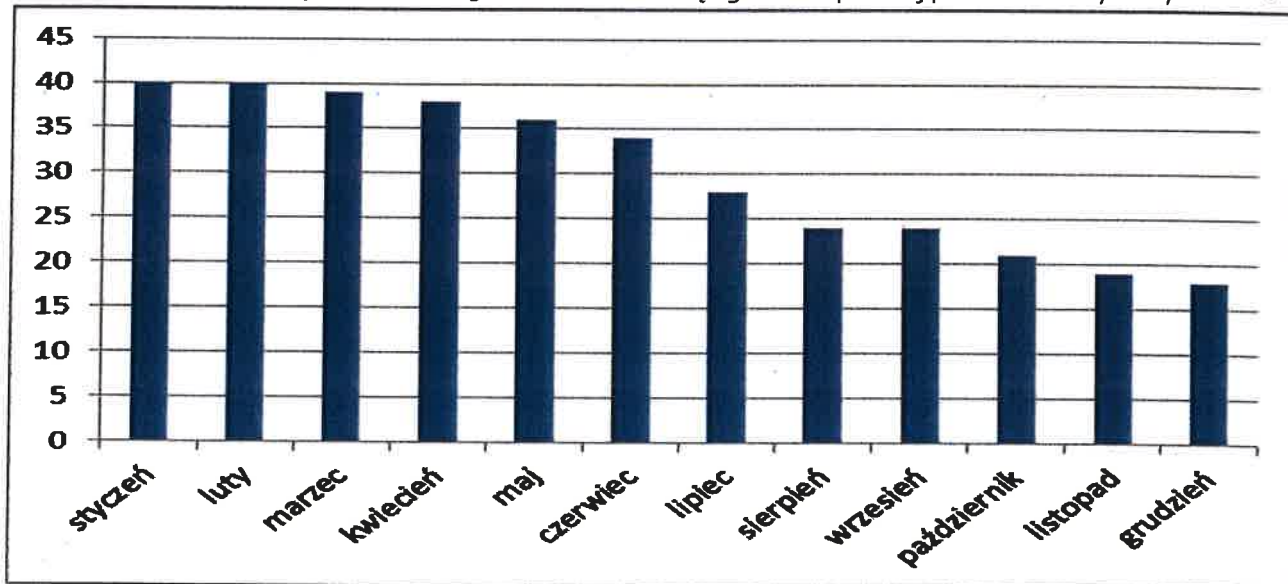
I. Informacje ogólne

W 2013 roku Stowarzyszenie działało pod kierownictwem Zarządu wybranego na Walnym Zgromadzeniu, które odbyło się w dniu 17 kwietnia 2011 r.

Liczba członków Stowarzyszenia w 2013 roku była stała i wynosiła 191 osób.

W 2013 roku Stowarzyszenie, podobnie jak w roku poprzednim, zajmowało biura w budynku przy ul. Świętojerskiej 5/7 wynajmowane od Instytutu Wzornictwa Przemysłowego. W związku z ograniczeniem zespołu w IV kwartale 2013 roku rozpoczęto przygotowania do opuszczenia zajmowanych pomieszczeń, które zakończyły się przeprowadzką, w styczniu 2014 roku, do pomieszczeń udostępnionych przez Muzeum Historii Żydów Polskich.

Zatrudnienie w Stowarzyszeniu w 2013 roku zmieniało się zgodnie z poniżej przedstawionym wykresem.

Zmniejszenie zatrudnienia było związane głównie z zakończeniem pracy nad zawartością merytoryczną oraz pozyskiwaniem materiałów na potrzeby Wystawy Głównej.

II. Muzeum Historii Żydów Polskich:

W okresie sprawozdawczym Muzeum rozpoczęło działalność w nowym budynku – przenosiny miały miejsce w marcu 2013 roku, natomiast oficjalna inauguracja działalności połączona z obchodami 70 rocznicy Powstania w Getcie Warszawskim miała miejsce 19 kwietnia 2013 roku. W tym miejscu należy zauważyć, że Stowarzyszenie we współpracy z Muzeum zorganizowało 14 kwietnia 2013 roku spotkanie przedstawicieli organizacji i środowisk żydowskich połączone z symbolicznym zawieszeniem mezuzy przy

wejściu do nowego budynku Muzeum. Spotkanie to było okazją do zaprezentowania Muzeum środowiskom żydowskim, co spotkało się z olbrzymim zainteresowaniem i, mamy nadzieję, że będzie początkiem dobrej współpracy.

Jednocześnie z przenosinami Muzeum do nowego budynku trwały w nim prace wykonywane na zlecenie SZIH związane z procesem wykonywania Wystawy Głównej

Szczegółowy opis działań związanych z realizacją Wystawy głównej zawarto w załączonym Raporcie Rocznym Zespołu Wystawy Głównej.

Rok 2013 był kolejnym rokiem intensywnych działań fundraisingowych (opisanych szczegółowo w załączonym Raporcie). Należy podkreślić, że poza środkami pozyskanymi na realizację Wystawy Głównej prowadzono i sfinalizowano negocjacje w sprawie finansowania długoletnich projektów Muzeum. W ten sposób Stowarzyszenie płynnie przechodzi z fazy finansowania i realizacji Wystawy Głównej do coraz silniejszego wspierania finansowego działalności programowej Muzeum.

Oczywiście, podobnie jak w latach poprzednich, w 2013 roku Stowarzyszenie wspierało również prowadzone bieżące działania Muzeum. Jako najważniejsze z nich możemy tu wymienić:

- program wymian studenckich polsko-izraelskich PIYE;
- Akademia POLIN;
- Noc Muzeów;
- koncert finałowy zamykający obchody 70 rocznicy Powstania w Getcie Warszawskim;
- projekt „ścieżki zwiedzania Wystawy Głównej”;
- projekt „spacery po żydowskiej Warszawie”.

W 2013 roku prowadzone były również działania związane z powołaniem Fundacji na rzecz Muzeum Historii Żydów Polskich (nazwa robocza). Projekt ten jest inicjatywą grona kluczowych darczyńców Muzeum wspieraną aktywnie przez Stowarzyszenie. Stowarzyszenie w 2013 roku przygotowało roboczą wersję statutu oraz struktury i przekazało do konsultacji przyszłym fundatorom. Propozycja ta nie została przyjęta przez wszystkich kluczowych darczyńców w związku z czym nie mogła być skierowana do realizacji. Obecnie przyszli fundatorzy uzgadniają między sobą strukturę optymalną pod kątem międzynarodowego fundraisingu. Po jej otrzymaniu zostanie ona przedstawiona w pierwszej kolejności Zarządowi Stowarzyszenia i kierownictwu Muzeum do akceptacji.

III. Żydowski Instytut Historyczny im. E. Ringelbluma:

Stowarzyszenie, w miarę posiadanych środków i możliwości starało się wspierać w 2013 roku również działalność Żydowskiego Instytutu Historycznego im. E. Ringelbluma.

Jako najważniejsze działania w tym zakresie należy wymienić:

1. Kwartalnik Historii Żydów

Zgodnie z porozumieniem z Instytutem Stowarzyszenie sfinansowało 50 % kosztów związanych z wydawaniem w 2013 roku Kwartalnika – była to kwota 39 688,33 zł.

Poza przekazaniem środków Stowarzyszenie starało się również wpłynąć na kształt Kwartalnika wysuwając propozycje kandydatów do organów tego wydawnictwa. Niestety zostały one uwzględnione jedynie w niewielkim stopniu.

Przyjęty w 2013 roku sposób finansowania Kwartalnika będzie kontynuowany w roku 2014.

2. Budynek przy ul. Tłomackie 3/5

W 2013 roku budynek przy ul. Tłomackie 3/5 był nadal udostępniany nieodpłatnie ZIH-owi na podstawie umowy użyczenia z dnia 24.02.2011 roku.

3. Zbiory zgromadzone w budynku przy ul. Tłomackie 3/5

Od powołania w 2011 roku Zarząd Stowarzyszenia prowadził działania zmierzające do umownego uregulowania kwestii posiadania, wykorzystywania i konserwowania zbiorów zgromadzonych w budynku przy ul. Tłomackie. Działania te były kontynuowane w 2013 roku. Po wielokrotnych rozmowach i interwencjach w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego Stowarzyszenie otrzymało w październiku 2013 roku odpowiedź na swoje wystąpienie z 2012 roku udzieloną przez Żydowski Instytut Historyczny. W przekazanej jednocześnie opinii prawnej Instytut kwestionuje i podważa prawo Stowarzyszenia do zbiorów zgromadzonych w budynku przy ul. Tłomackie 5. W odpowiedzi na to Zarząd Stowarzyszenia podjął decyzję o przeprowadzeniu jak najszerzej kwerendy dotyczącej historii Stowarzyszenia i zbiorów, a następnie sporządzeniu na tej podstawie opracowania historycznego oraz opinii prawnej pozwalającej na dalsze procedowanie. Działania w tym zakresie są kontynuowane w 2014 roku.

Dodatkowo – w zakresie zbiorów zgromadzonych w budynku przy ul. Tłomackie – pojawiły się roszczenia dotyczące zwrotu części zbiorów. W 2012 roku roszczenia takie zostały zgłoszone przez Gminę Żydowską z Salonik. Po przeanalizowaniu sprawy na posiedzeniu Zarządu z udziałem dyrektora Żydowskiego Instytutu Historycznego w dniu 12 grudnia 2012 roku Zarząd, zgodnie z wnioskiem dyrektora Żydowskiego Instytutu Historycznego im. Emanuela Ringelbluma, Pana prof. dr hab. Pawła Śpiewaka, uznając moralne i materialne prawo greckiej społeczności żydowskiej do przedmiotów kultowych greckich Żydów zamordowanych w obozie koncentracyjnym w Auschwitz wyraził zgodę na podjęcie przez dyrektora Żydowskiego Instytutu Historycznego im. Emanuela Ringelbluma działań zmierzających do dokonania zwrotu wnioskowanych przedmiotów. Sprawa ta jest procedowana przez Żydowski Instytut Historyczny i do daty sporządzenia przedmiotowego sprawozdania nie została zakończona.

W 2013 roku z wnioskiem o zwrot archiwaliów znajdujących się w budynku przy ul. Tłomackie wystąpiła Gmina Wyznaniowa Żydowska z Wiednia. Sprawa ta była wielokrotnie omawiana na posiedzeniach Zarządu Stowarzyszenia z udziałem przedstawicieli Żydowskiego Instytutu Historycznego (m.in. na posiedzeniu w dniu 08.05.2013; 06.06.2013 – kiedy to w posiedzeniu Zarządu uczestniczyli również przedstawiciele Gminy Wyznaniowej Żydowskiej z Wiednia Dr. Ariel Muzicant – honorowy Przewodniczący i Erika Jakobovits – dyrektor wykonawczy, 18.06.2013; 28.08.2013; 09.10.2013). Do daty sporządzenia sprawozdania nie została podjęta ostateczna decyzja w tej sprawie.

4. Inne działania

Na podstawie umowy darowizny Stowarzyszenie przekazało Instytutowi w 2013 roku kwotę 186 000,-zł. na wyposażenie serwerowni.

Stowarzyszenie złożyło również w 2013 roku propozycję prowadzenia działań fundraisingowych na rzecz różnego rodzaju projektów Instytutu. Niestety nie otrzymaliśmy od instytutu materiałów umożliwiających nam prowadzenia działań w tym zakresie.

Należy jednak zaznaczyć, że w 2013 roku bardzo dobrze układała się współpraca z Instytutem w zakresie pozyskiwania materiałów cyfrowych na potrzeby Wystawy Głównej. Wnioski Stowarzyszenia w tym zakresie były realizowane szybko i kompetentnie.

IV. Komisja Grantowa

Komisja Grantowa została powołana uchwałą nr 68 Zarządu SZIH 22 listopada 2012 r. Celem jej powołania było uregulowanie działań związanych ze wsparciem o które ubiegały się różne podmioty.

W 2013 roku Komisja zebrała się 6 razy podejmując 10 uchwał.

Komisja Grantowa w okresie sprawozdawczym ogłosiła dwa konkursy.

Termin składania wniosków w ramach I konkursu Komisji Grantowej upłynął 15 maja 2013. W jego ramach do Komisji Grantowej wpłynęły następujące wnioski:

1. Wnioskodawca: ŻIH,
Wsparcie międzynarodowej konferencji pt. Antysemityzm w Europie Środkowej i Wschodniej w perspektywie porównawczej (1880-1939).
2. Wnioskodawca: Piotr Weiser,
Dofinansowanie edycji tomu „Polacy i Żydzi w XX w.”
3. Wnioskodawca: Joanna Nalewajko-Kulikow, Grzegorz Krzywiec
Dofinansowanie wydania publikacji pt „Lesestunde/Lekcja Czytania”
4. Wnioskodawca: Zofia Goliszewska,
Dofinansowanie konserwacji zbioru plakatów wojennych znajdujących się w Archiwum ŻIH
5. Wnioskodawca: Mikołaj Grynberg,
Dofinansowanie książki „Drugie Pokolenie”
6. Wnioskodawca: Thomas Gaedeke,
Dofinansowanie publikacji będącej opisem życia Heleny Spethmann
7. Wnioskodawca: TSKŻ,
Dofinansowanie monografii dotyczącej życia Marka Eisnera
8. Wnioskodawca: Uri Huppert,
Dofinansowanie filmu dokumentalnego „Co pamięta dziecko”
9. Wnioskodawca: Stanisław Gabriel Cichocki,
Dofinansowanie tłumaczenia i wydania książki „Jurek” Ryszarda Walewskiego
10. Wnioskodawca: Stowarzyszenie im. Szymona An-skiego,
Dofinansowanie projektu pt. Popularyzacja historii żydowskiej fermy rolniczej w Hechaluc na Grochowie

Na podstawie złożonych wniosków Komisja Grantowa podjęła decyzję o przyznaniu:

- 1- Grantu w wysokości 6 000 zł. na wydanie Książki pt. Lesestunde /Lekcja Czytania dedykowanej Jurgenowi Henslowi przygotowywanej przez Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk, Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie oraz Wydawnictw Neriton.
- 2- Grantu w wysokości 4 300 zł na projekt Stowarzyszenia imienia Szymona An-skiego pt. Popularyzacja historii żydowskiej fermy rolniczej w Hechaluc na Grochowie

Pozostałe wnioski zostały rozpatrzone negatywnie (poza wnioskami które otrzymały dofinansowanie oraz wnioskiem Uri Hupperta pozostałe wnioski zawierały uchybienia formalne), a wnioskodawcy zostali zaproszeni do udziału w kolejnym konkursie.

Drugi Konkurs Komisji Grantowej został ogłoszony 21 lipca 2013 r. Termin składania wniosków w ramach tego konkursu upłynął 16 września 2013 r. Do Komisji Grantowej wpłynęły następujące wnioski:

1. Wnioskodawca: ŻIH.

Dofinansowanie wyposażenia pracowni konserwatorskiej ŻIH

2. Wnioskodawca: ŻIH

Dofinansowanie Konserwacji zachowawczej albumu: „Satyryczne rysunki na temat działalności Rady Żydowskiej w Warszawie”

3. Wnioskodawca: Beata Józefowicz

Dofinansowanie publikacji „Żydzi w kulturze muzycznej działający na ziemiach polskich w XIX i XX w.

W ramach drugiego konkursu Komisja Grantowa podjęła decyzję o:

- przyznaniu grantu w wysokości 6 000 zł, na dofinansowanie konserwacji zachowawczej albumu „Satyryczne rysunki na temat działalności Rady Żydowskiej w Warszawie”.
- sfinansowaniu wkładu własnego w ramach wniosku do MKiDN o dofinansowanie publikacji „Żydzi w kulturze muzycznej działający na ziemiach polskich w XIX i XX w.

W trybie pozakonkursowym (tryb taki jest dopuszczony Regulaminem Komisji Grantowej) Komisja Grantowa rozpatrzyła wniosek Fundacji im prof. Mojżesza Schorra na dofinansowanie albumu „Bądź silny i odważny - sport Żydowski w przedwojennej Warszawie”, któremu przyznała grant w wysokości 14 000zł.

W 2013r. zrealizowano oraz rozliczono następujące granty:

1. Wydanie książki pt. Lesestunde /Lekcja Czytania przygotowanej przez Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk, Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie oraz Wydawnictw Neriton.
2. Wydanie albumu „Bądź silny i odważny-sport Żydowski w przedwojennej Warszawie”, przygotowanego przez Fundację im prof. Mojżesza Schorra.

na łączną kwotę 20 tys. zł.

Łączna kwota przyznanych w 2013 roku grantów wyniosła 30,3 tys. zł + deklaracja sfinansowania wkładu własnego w przypadku pozytywnego rozpatrzenia przez MKiDN wniosku o dofinansowanie publikacji „Żydzi w kulturze muzycznej działający na ziemiach polskich w XIX i XX w.

V. Obsługa prawna Stowarzyszenia

W 2013 roku obsługa prawna Stowarzyszenia prowadzona była przez radcę prawnego – Aleksandrę Pióro. Poza tym w ramach usług *pro publico bono* usługi na rzecz Stowarzyszenia świadczyły kancelarie:

- Weil, Gotshal & Manges
- DeBenedetti Majewski Szcześniak Kancelaria Prawnicza Sp. K.
- DLA Piper Wiater sp.k.
- Elżanowski Cherka & Wąsowski Kancelaria Prawna Sp. K.

W zakres zadań realizowanych w ramach obsługi prawnej wchodziło:

- reprezentowanie Stowarzyszenia w sprawach procesowych (sprawa karna przeciwko Kornelowi Smotrysiowi, która skończyła się w 2014 roku)
- przygotowanie wymaganych przez Zarząd opinii prawnych z zakresu działalności SZIH, uczestnictwo w posiedzeniach Zarządu oraz Walnym Zgromadzeniu;
- współpraca z kancelariami zewnętrznymi obsługującymi SZIH;
- przygotowywanie i opiniowanie umów oraz aneksów do umów związanych z realizacją wystawy głównej oraz pozyskiwaniem materiałów na jej potrzeby;
- przygotowywanie i opiniowanie dokumentów, listów intencyjnych i umów związanych z działalnością fundraisingową;

- współpraca przy przygotowaniu dokumentów związanych z powołaniem Komisji Grantowej;
- współpraca w zakresie prowadzenia rozmów z Żydowskim Instytutem Historycznym dotyczących proveniencji zbiorów znajdujących się w budynku przy ul. Tłomackie 5
- opiniowanie umów związanych z projektami realizowanymi wspólnie z Muzeum Historii Żydów Polskich
- opiniowanie dokumentów dotyczących przygotowania procesu przekazywania Wystawy Głównej na rzecz Muzeum Historii Żydów Polskich

W związku ze zmniejszeniem ilości bieżących zadań planowanych do wykonywania w 2014 roku, z końcem grudnia 2013 roku została rozwiązana umowa o pracę z dotychczasowym radcą prawnym, który jeszcze przez pewien czas świadczył usługi na podstawie umowy cywilno-prawnej. Od końca miesiąca lutego obsługa prawna Stowarzyszenia prowadzona jest przez Kancelarie Prawną DeBenedetti Majewski Szcześniak w części na zasadzie pro publico bono (16 godzin miesięcznie), a w pozostałej części odpłatnie – bezpośrednio obsługę prowadzi mecenas Magdalena Małocha.

VI. Informacja o trybie pracy Zarządu w okresie styczeń – grudzień 2013 r.:

W okresie 01.01.2013- 31.12.2013 odbyło się łącznie 20 posiedzeń Zarządu oraz jedno Zwyczajne Walne Zgromadzenie zwołane w celu zatwierdzenia sprawozdania finansowego i merytorycznego za 2012. W niniejszym okresie sprawozdawczym Zarząd przyjął 52 uchwały.